

ЦИЈЕНА:

за Црну Гору на годину 10 перп., на по год.
5 перп.; ван земље 15 франака у злату.

ЗА ЦРНУ ГОРУ БРОЈ 10 ПАРА
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ БРОЈ 20 ПАРА

ЛИСТ ИЗЛАЗИ
СРИЈЕДОМ И ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:
„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)
ADRESSE:
„Vjesnik“ Cetinje (Monténégro)

РУКОПИСЕ ВАЉА СЛАТИ УРЕДНИШТВУ „ВЈЕСНИКА“
А ПРЕПЛАТУ И ОГЛАСЕ АДМИНИСТРАЦИЈИ
ОГЛАСИ СЕ НАПЛАЋУЈУ ПО ПОГОДБИ

Цетиње, 20. децембра

Новоослобођени крајеви били су, као што је разумљиво, сталан предмет државне пажње. Представљајући у исти мах и државну и националну тековину, није ни могло ни смјело да буде другачије. Држави лежи на срцу да те крајеве подигне привредно и културно и да нове поданике изједначи са старима у свима правима и дужностима.

Али безразложним хитањем не би се без сумње много постигло. Тражи се, као и у сваком другом разумном, напредном и успјешном раду, једна систематска постепеност. Треба да се најприје положје чврсте основице, треба да се најприје испуне изјесни услови. И онда ће се лако послје једног озбиљно свршеног посла прелазити на други који из њега произлази и који опет ствара услове за даља напредовања.

Мање-више сви добро познајемо нове крајеве да би се на овоме питању требали сувише дуго задржавати. Сви добро знадемо у каквом стању смо нашли те крајеве кад их је наша храбра војска ослободила и освојила. Ушли смо у једну земљу нереди, привредне и просвјетне запуштености. Осим анархије, није било другог режима у тој земљи. Лична и имовна несигурност ометала је сваки рад. Без комуникационих средстава, одсјечени од свијета и Европе, вазда у страху за голи живот, вегетирало је тамошње становништво. На просвјету, наравно, није се дало ни помишљати у таквим приликама.

Наша војска, доносећи слободу, донијела је у нове крајеве ред и правду, као главне државне принципе.

Иза тога одмах се прешло раду и студирању рефорама за новоослобођене крајеве у којима се све мора почињати и стварати из почетка, пошто се ништа није зашло.

Последњи број званичног листа донио је уредбу о управним, судским и финансијским властима у новоослобођеним областима, која је природно сљедовала из анексије. Ред је био од самог уласка наше војске уведен и није био никако нарушаван. Спољни догађаји и арбанашки исподи задржали су били можда за неко вријеме регулисање ових питања. Али и овако, нова уредба долази у прави час, одговарајући тим боље стеченом искуству и потреби.

Управна уредба уводи и у нове крајеве исту управну подјелу као и у старој Црној Гори. Подијељени су на четири области: пећску; главно мјесто Пећ; беранску; главно мјесто Беране; бјелополску; главно мјесто Бијело Поље, и пљеваљску; главно мјесто Пљевља. У пећску област спадају капетанства: пећско, ђаковичко, источно, и вароши Пећ и Ђаковица; у беранску област беранско, будимско, рожајско капе-

танство и варош Беране; у бјелополску област бјелополско и брзавско капетанство и варош Бијело Поље; у пљеваљску област пљеваљско и ђехотинско капетанство и варош Пљевља. Капетанство плаво-гусињско са варошима Плавом и Гусињем улази у састав васојевићске области. Варошица Тузи са околином улази у састав зетско-брдске области, а крајеви на десној обали ријеке Бојане у састав црмничко-приморске области и сачињавају посебна капетанства тушко и бојанско. Ослобођени крајеви у Крајини улазе у састав капетанства крајинског.

Пљеваљска и пећска област сачињавају за себе судске области, са сједиштем у Пљевљима и у Пећи; бјелополска област припада колашинској судској области, а беранска област, као и плаво-гусињско капетанство са варошима Плавом и Гусињем андријевничкој судској области; капетанство тушко зетско-брдској, а капетанство бојанско приморско-црмничкој судској области. Састав обласног суда је исти као и у старим границама Црне Горе. Затим судска уредба предвиђа и уређује, у више опширних чланака, спорове који настају ради промјене државне власти и евентуалне судскобе између турског и црногорског законодавства.

Из финансијске уредбе помињемо да су основне царинарнице у Пљевљима, Бијелом Пољу, Беранама, Пећи, Ђаковици и Гусињу. Тузи са околином улази у област царинарнице подгоричке, а капетанство бојанско у област царинарнице барске. Царински прописи који важе у старој Црној Гори, важе и за нове крајеве.

Цијела уредба почела је да важи од дана кад ју је Краљ Господар потписао (10. децембра) и кад је била обнародована у „Гласу Црногорца“ (16 децембра).

Румунија у балканским догађајима

— Дискусија у парламенту —

У румунском парламенту ових дана водила се велика дебата о улози коју је Румунија имала у балканским догађајима. Шеф опозиције, Браћано, држао је том приликом један велики говор против владе, а нарочито против њеног шефа Мајореска. Тај говор, као и одговор Мајоресков и Таке Јонесков, донијели су у изводу сви европски листови.

Браћано је између осталог рекао: „Влада се није на вријеме умјешала у балканску кризу, из страха од општих запљета и из бојазни од Русије. Међутим Таке Јонеско је обавијештавао г. Мајореска да су велике силе мирољубиве. Г. Мајореско је трагично узео опомену Русије. Кад није плануо општи рат због Арбаније, од куд је било бојазни да ће то бити због Балчика. Лично сам обавијештен да је председник владе примио посредовање без бриге за резултат који ће донијети. Зелена књига показује да је влада стално дјеловала под пресијом јавног мишљења. Доказано је да су либерали, тражећи Балчик, тражили више но влада. Излази да је влада тражила врло мало.

Г. Мајореско, у преговорима са Бугарском, старао се да ју задобије уступцима као што су били: дунавски мост и фи-

нансијска потпора. Док је г. Данев постајао све више и више затегнут, г. Мајореско је давао утисак да је несвјестан наше улоге“.

Говорник, опомиње потом на унижавајући карактер румунског учешћа на лондонској конференцији. За тим закључује:

Влада је учинила три погрешке. Она је вјеровала у побједу Турске, она се поплашила европских запљета ако се Румунија умјеша, и није имала вјере у своју снагу. Спољна акција г. Мајореска је била отромљена унутрашњим тешкоћама; тако, влада није била чувар националних интереса, већ барометар који је биљежио балканске покрете. Овај говор не садржи непријатељство ни према коме, јер либерали сматрају да Румунија треба да чува добре односе са Бугарском.

Да је Бугарска усвојила руски предлог, ми бисмо остали на Силистрији. Срећом дошла је необјашњива наредба бугарска за напад, која је изазвала други рат. У главном сјајни успјех Румуније је заслуга грешака румунских противника и снага и особина румунског народа. У будућности се смије рачунати само са овим другим фактором.

Говор завршава примједбом да треба ојачати положај сељака, у коме циљу су и предложене либералне реформе.

Г. Мајореско је одговорио на овај говор којим је његова политика нападнута: „Нетачно је, рекао је, да је влада оскудијевала у јасном разумијевању балканских догађаја. Влада није вјеровала у побједу турску још од јуна 1912. год; рад владе то утврђује. Ми нијесмо раније интервенисали, јер смо имали пред собом балкански блок. Што се тиче струје јавног мишљења, влада која неби била вјерна слика његова, не би могла опстати. Пребанује нам се да нијесмо знали шта хоћемо и да нијесмо водили рачуна о положају Румуније. Но кредити од 240 милиона, одобрени на војне издатке, за циљу једну змију, доказују противно. Одакле нашег оклијевања у почетку? Да би дали времена војсци да се опреми. Влада је имала унутрашњих тешкоћа, али Такисте су ми их мање стварали по моји политички пријатељи. Резултат је једино важан. Што се тиче Зелене Књиге ја нијесам могао показати све документе. Има их који су тајни. Године 1885. либерали су прокламовали принципи мјешања Румуније у балканским питањима. Године 1913. они су за мијешање.“

6. Априла г. Мих. Ристић нудио је Румунији савез са Србијом против Бугарске. Неки дан доцније то исто чини и Грчка.

Румунија је то одбила све док су се ове двије земље могле још измирити са Бугарском, па послје тога заједнички се борити против Румуније.

Влада је тражила допуштење за публикавање докумената у Зеленој Књизи. Моји вербални рапорти краљу могу се проверити актима која постоје у тајној архиви министарства. Зашто што смо примили протокол који нам је давао само Силистрију? Зато што је то представљало први пристанак Бугарске на исправку границе. Побједоносна Бугарска нам ју је понудила, сопственом вољом; то је био велики успјех за Румунију.

За вријеме петроградске медијације Србија и Грчка су нам већ предлагале савез противу Бугарске.

Либерална странка учинила је акт патриотизма гласајући за протокол о Силистрији. Букурешки мир је велики успјех Румуније. Гласајте за његову ратификацију.

Таке Јонеску је такође држао један говор који се у главном на ово своди: Конац дјело краси. Нема мјеста придружити се критикама г. Браћана. Г. Јонеско је даље изнио један сензациони документ са одобрењем председника владе, г. Мајореска. То је једно писмо лично упућено г. Јонеску од стране Венецелоса 31. маја у коме министар Грчке, предлаже Румунији против-бугарски савез Грчке и Румуније, инсистирајући на користима које ће Румунија одакле извући, а које користи се састоје: у исправкама граница даље од Силистрије, и у рушењу неједнакости на Балкану.

Г. Таке Јонеско је одговорио на ово писмо, објашњавајући да је мобилизација румунске војске задржана због писма руског цара, али је у том тренутку већ дао увјерења о румунској интервенцији у згодном часу. Из тога закључује: да се влади не може замјерити да је имала у виду једино Силистрију, а да је све остало добила случајно.

Из Скадра

Најприје дневни догађаји. Допутовао је из Валоне бугарски конзул Павлов са војводом Христом Атанасијевим и двојицом четника. Огнуповали су холандски официра за жандармерију и син Исмаил Кемала. За Италију је отпловала прва партија италомаца за војне школе — њих дванаесторица међу њима 5 Мухамеданаца! 19. о. м. убили су Гаши и Краснићи двојицу Шаљана и заклали двије жене на 8 килом. пред Скадром. Исто вече осветили су се Шаљани: убили су усред Скадра једнога Краснића и седморо ранили међу којима три жене.

Овим убиствима узрок је што су Шаљани (католици) ољачкали до голе душе и побјели (по једним 50 по другим 112 људи жена и дјете) Гаше и Красниће кад су бježали ка Скадру испред црногорске и србијанске војске послје пораза код Ђаковице у септембру о. г.

Интересантно да је „Тарабош“ хтио да баца гдје на леђа српским сељацима из Враке то је прво убијство десило. Но отресити Врачани брзо су се оправдали. Да би изгледало вјероватније, „Тарабош“ је донио сјугра дан да је један српски официр преобучен прешао у Враку!

Кад је већ ријеч о „Тарабошу“ да вам јавим да је ради безочног нападања и вријеђања Црне Горе био новчано кажњаван ових последњих дана, као и раније. „Тарабош“ се привидно цапао, али је примио к знању. Лако му је кад се зна да ће други платити.

Али ипак се не може нас оканути. У броју 69 од 26 ов. мјес. доноси један безобразан чланак у коме се подсмјева костима палих Црногораца и костима старих српских господара Скадра.

25. новембра су биле демонстрације. Тражило се је да Скадар буде пријестоница Арбаније. Клицало се књазу Виду и Ђемачком народу. Пред Hotel de la Ville гдје је одсио бугарски конзул било је нарочито срдечно клицање Бугарској и њеном представнику, нашто им је он и захвалио.

У Скадар су почели долазити „македонствујушчи“. Послје дебарске арнаутско-бугарске пропасти довукао се овдје Матев са два четника. То је брат чувеног четовође Матева. Покушао је да агитује међу скадарским Македонцима хљебарима и шећерцима, али је потпуно насно. Продужио је пут за Софију. Сад опет Атанасов почео је да бушкара и агитује међу скадарским Македонцима да иду на виђење олд. бугарском конзулу.

На велико наваљивање један је попустио и отишао. Примео га је не може бити боље. Најзад је показао своје намјере, питајући га да ли много трпе од Срба у Скадру, те да ће им он од сад бити заступник и бранилац, да ће им отворити бугарску школу и довести и пона! Чуђењу хљебарову није било краја.

„Ама, господине, казао је сироти Македонац, нас је овдје свега пет-шест који имамо овдје породице. Имамо српског пола који прво нама свршава обреде као: водичу, сјечење колача и др. на послје својим парохијанима; за турско вријеме нишао је за нас и на суд. У српској школи наша су дјеца братски примљена. Шта хоћете ви? Ми смо најзад српски поданици!“

Его како се одбрашно, а послје је говорио свуда „шта хоће његова милост конзул — да нас завади са српским властима, па да не можемо да се повратимо кући?“

Нашао сам се лично са тим бугарско-македонским „децима“: Пуна уста жаљаба на Србе. Али зато каже: „На прољеће ће се видјети чија ће бити Македонија“. Пустио сам га те се до миле воље напричао. Страшно лажу. По њиховом причању Срби нијесу побједили Бугаре; како ће Бугарска опет против Срба ратовати; како Срби у Македонији врше насиља грознија него Турци.

Због Македонаца који нас слушаху, једноставно назвах и њега и све његове помагаче лажовом и пропајалом, која живи од немира и несрећа у Македонији.

Био је изненађен, те ми рече да се чуди, да ја њему тако што смијем рећи у „слободној Арбанији“ Али ипак прогута, а кад га ставих под унакрсна питања, мораде признати да се и он лично борио против „Врховиста“, као члан „унутрашње организације“.

У даљем разговору исприча како сада стално пристаје у Валону бугарски па-

роброд из Дедеагача који под видом жита вуче потребе за четнике па и саме четнике. Каже да је и његова чета отишла из Валоне за Бугарску на кратки зимни одмор.

Причао је даље како ће ускоро доћи овамо „мајор“ (име не хтједе казати). Тврди даље да и сада, поред свих драконских мјера, има по Македонији чета и скровишта оружја и муниције. „Сви ћемо на прољеће изгинути или се од Срба ослободити! Македонци не могу више овако!“ До прољећа, продужи, вршиће се агентати на возове и на веће личности. Нека Македонија опет буде Македонија док не постане Бугарска!

— Кад Србија буде Турска, биће Македонија Бугарска! Тиме заврших разговор са овим типовима којима је бомба и кама рало и мотика. „Штампа“.

Градска управа у Скадру је ријешила, да унесе у промет поштанске марке са сликом Скендербеговом. Прије времена је влада одобрила тај закључак, али да се оне могу продавати само на јавним мјестима. Прва емисија тих марака од 20 хиљада брзо је растурена. — Скадарски гувернер, енглески пуковник Филипс, наредио је да не смеје нико ни изићи ни ући у град, чим падне мрак, па све док потпуно не сване, и око читавог града повукао је војнички кордон. Ту је наредбу издао ради последњег покоља између Малисора католика и муслимана.

15. (28) новембра славили су католици у свој Албанији дан „ослобођења“, али муслимани нијесу узели учешћа у тој прослави. Ради тога је дошло до сукоба у скадарском такозваном „Клубу младих Арбанаса“ између католика и муслимана. Муслимани су ради тога истушили из клуба. Неки су муслимани навели да они нијесу могли славити онај дан када је Ислам претрпιο пораз. Доцније су се некако измирили, те да то измирење и јавно засвједоче, приредили су демонстрацију кроз град, у коме су све радње биле затворене, а под Бардањолтом одржали су народни збор, на коме је говорно и муслиман градски начелник Мухарем беј. Он је у име становништва изјавио жељу, да што прије дође један кнез који ће столицити у Скадру. Када су се са збора демонстранти враћали у град, на највишем мјесту била је отворена радња, фирме Фратели Серели, који су родом Арбанаси. Свјетина је навалила на радњу и браћу грдно истукла.

Бугарска криза

Влада Радославова и Генадијева налази се већ пред отварањем. Собрања и још није успјела да осигура себи већину. Њен неуспјех не треба тражити сада у личној политичкој немоћи њених чланова, већ у факту да је она од краља Фердинанда и аустро-угарског посланика натјерана да остане на власти.

Радославов је хтио да одступи, али су га задржали Фердинанд и гроф Тарновски. Ни једном није рачун да аустро-филска влада одступи и зато су утицали на Радославова да остане. Радославов је остао, али није у стању да ту политику спроведе. Са двијема странкама на које је мислио да се ослони, наишао је одмах у почетку на немогућности. Аграрци су осим многих и многих тешких услова (пензионисање виших официра и отиштање дипломатских чиновника) тражили и промјену спољне политике — да-

кле промјену аустрофилске политике. А Радославов је због тога био и остао на влади — према томе немогућан споразум. Са другом странком, демократима А. Малинова, дошло се, такође, до исте немогућности, само другим путем. Демократе су тражили стављање под суд бивших министара из стамбуловистичке владе, а међу њима је главни Никола Генадијев, министар спољних послова који је јуче подио оставку.

Тако се дошло до безизлазне ситуације и Радославов и Генадијев не могући више да нађу начина за ојачање већине предали су цијелу ствар у руке владоу-краљу Фердинанду.

Ситуација се, као што се види, завршила оним што је давно наглашено. Резултате рата и данашње огромне унутрашње бугарске кризе имаће да процијени, одмјери и ријеша сам краљ Фердинанд, кога је већина бугарског народа и бугарске интелигенције унапријед била откривила.

Непрекидно бугарске кризе на тај начин као да је приведена крају. Краљ Фердинанд је један енергичан човек и он има да се одлучи за кратко вријеме. Њему нијесу потребни ни преговори са неким, ни разговори. Он зна данашње стање Бугарске; политичар је толико да га може не само осцијенити, већ му и последице знати. И на основу тога он ће имати, да увиди ове ствари:

Или треба мијењати данашњу политику Бугарске, која је аустрофилством и сувише бојадисана и тада му је не само вјероватан, већ и сигуран споразум са аграрцима, па можда и другима;

Или ће остати при данашњој аустрофилској политици Бугарске и онда би имао да распушта Собрање и врши нове полицијске изборе ради сигурне већине.

Ако би изабрао овај други пут, могли бисмо онда очекивати дуготрајнију и опаснију кризу Бугарске. То не би била само криза једне владе која је пропала на изборима или добила недовољну већину, већ би то била криза режима краља Фердинанда.

Ова друга одлука значила би да се краљ Фердинанд ријешао на омањи пут без довољно политичког разлога, па оно обично или-или.

Из тога данашње кризе која још није криза његовог режима, већ само криза Радославова и Генадијева и њене аустрофилске политике, видјећемо како ће се развити догађаји и на шта ће се краљ Фердинанд одлучити.

Српско-румунска конвенција

Биоградска „Самоуправа“ нише. Између Румуније и Србије закључена је и потписана конвенција о подизању жељезничког моста на Дунаву и о вези румунских жељезница са српским дјелицом Јадранске жељезнице. По усрдним односима и искреном повјерењу међу двијема земљама, читање од великог међународног економског значаја, које на практично ријешење чека већ више од десет година, тим актом улази у фазу практичне остварљивости, отварајући најљепше паде за остварење великих економских интереса двију земаља, — јер ће, од везе са Јадранским Морем, и трговина Румуније, као год и трговина Србије, несумњиво имати велике користи, — и пружајући већ постигнутим и огледаним односима пријатељства и повјерења између Румуније и Србије, прилику да се они, и на пољу интереса реална

Не би више било ни развода бракова, ни других брачних трагедија; човек би тада био срећан и задовољан и осјећао би радост што је на овој земљи.

Изабрати мужа, исто је што и придобити мужа. Придобити, пак, мужа из већег друштвеног положаја него што је онај из кога смо, и још држати таквога мужа чврсто уза се, значи имати све особине једне добре душе и значи срећу и за ону која је побједила и за ону што је побјеђена. Ова се побједа односи једино добрим особинама оне која је побједитеља, а добре особине доносе двојак користи: себи и побјеђеноме. Када би сви бракови били склопљени на овој основици, онда би на земљи наступило опште благостање и не би било на земљи човека који не би осјетио срећу.

Али у свијету није тако, а није зато што смо неспособни да расуђујемо о људима и њиховим друштвеним положајима и што смо неспособни да добијемо симпатије оних који су бољи од нас. Узрок томе злу лежи у томе што је брак наших родитеља обично закључен на погрешној основици и што смо, као такви, увијек наклонени да погрешно расуђујемо. Зар је много случајева да се кћи угледнијих родитеља унесрећи својом удајом и да кћи непознатих родитеља постане својом удајом позната и угледна? Ти су случајеви врло уочљиви и ми их видимо свуда око себе.

Познавао сам једну дјевојку чији су родитељи били угледни по томе што су

живота, учвршћују и даље развијају. Садашња конвенција између Румуније и Србије није, дакле, само израз односа који већ постоје, који су ту. Она је, поред тога, обећање за сталност и чврстину тих односа у будућности, и јемство за сталност и чврстину принципа из којих су никли ти односи који су већ допринијели стварању равнотеже снага на Балкану, која је најбоље јемство за трајност мира и за правилност балканских међународних одношаја. И ако је закључење ове конвенције само један беочуг у ланцу мјера којима двије пријатељске земље раде на остваривању својих економских и културних интереса, оно је ипак доказ да се, на остваривању поменутих тежња, на објема странама, ради са подједнаком добром вољом и искреношћу, те да се, по томе основи, са великим поуздањем може рачунати на правилно и хармонично развијање дипломатских одношаја на Балканскоме Полуострву...

Румунија и Србија, у односима трајнога пријатељства и међусобнога поштовања, без сваке сумње, навазиће пуно поуздање за миран рад на својем економском и културном јачању и развијању. Рад њихов у томе правцу већ је добио одобравања и симпатије културнога свијета западне Европе, и пожељне успјехе којима обе стране могу бити потпуно задовољне. Такав рад, поред тога што је најбоље јемство за њихове властите интересе, знагто ће допринијети и здравјој и разумној политичкој оријентацији на Балкану. У томе је, можда, највећи значај тога рада. И са свим је поуздано да ће на објема странама, и у Румунији и у Србији, увијек бити довољно искрене, добре воље, да се и даље иде тим путем...

Дописи

Прослава у Пећи

Имен-дан Њ. В. Краља Господара — Долазак митрополита Г. Дожића — Устоличене митрополитово — Банкет — Омладинско позориште — „Балканска Царица“ — Пут за Баквицу — Повратак Министар Просвјете

Пећ, 11. децембра

Послије несрећне косовске битке, за читавих 524. године — српски народ је морао тријети сваковрсне муке, патње и невоље; морао се је на синегу рђати, на трњу се подизати, а на коду умирати... И камен је морао проплакати... Праведном и свједљивом оку Божјем је већ додужило било гледајући на Софији у Цариграду и Св. Петци у Призрену мунаре са полуулицом, Грачаницу, Дечане, Ђурђеве Светице са иконама изважених очима, а свету српску Патријархију порушени...

Године 1912. и 1913. забиљежене су у историји српског народа златнијем словима, јер се у њима извршило ослобођење премачене српске раје, и обновљење порушених и заштатених српских манастира.

Из противне крви по балканским гудурама изишло је цвијеће слободе, а на костима витезова који падоше за славу и величину своје отаџбине сазида се „олтар правди, на камен крвави“. — те данас српјетамо на улазу одавно упражњене Патријархије новог архиепископа — чело наших гора — гдје побожно корача да разгори скори угуљено кандило на гробу Св. Арсенија и прекади свете кости жртава данашње слободе...

На глас о његовом доласку искупило се и старо и младо, и мушко и женско, што се српско зове, а са задовољством

били имућни и што је отац заузимао висок положај у држави. Огац ове дјевојке поникао је тако рећи из прашине, и само благодарећи поријеклу своје жене могао је да се успне на висок положај. Он је био један од оних људи за које се каже да су под научом. Његова је жена била неограничен господар над њиме. Они су имали само ово једино дијете, и то им је дијете одрасло у вјечитој њиховој домаћој неслози. Дјевојка бјеше слика своје објесне матере. Она бијаше васпитана да се стиди прошлости свога оца и да га презире. Код те дјевојке не бјеше ничега донадањивог, и она остаде за дуго неударата. Наме, она је била једна од оних дјевојака које никако не могу да изаберу. Назад су несрећнику затекле године, и онда је била принуђена да закључи брак сличан браку своје матере и да и она пусти у свијет које чељаде слично себи и својој матери.

Али знао сам и једну дјевојку чији су родитељи уживали срећу у браку. Муж је био познат и угледан човек, а жена кћи сасвим непознатих родитеља. Била је сирота и у кућу свога мужа дошла је, што не кажу, гола као прст. Морало је, дакле, да буде нечега доброга код те жене која је била освојила симпатије тако угледне личности као што је њен муж. Она је била дјевојком пуна врлина, и муж ју је узео из праве љубави, и зато су били срећни. Срећу ове дјевојке ваља, дакле, потражити у срећној удаји њене матере која је била кћи непознатих родитеља,

могу констатовати, да је био и велики број угледних муслимана са муфтијом и Јашар-пашом на челу, а дошли су и католици са два своја свештеника.

Командант дивизије са официрима међу којима бијаху и овамашњи официрирм улиман, са почасном четом и цијелим чиновничтвом пећске области, горда и весела чела, са осмехом који из срца потицаше, изашли су да срећу Њ. Високопреосвештенство, новог архиепископа. Свак је био управо очи у Блстрицу између руговских кршевитих гора, откуда је у овом добу прошле године наша побједоносна војска под командом тадашњег команданта Источног Одрела Ђенерала г. сердара Ј. Вукотића, — у свом витешком походу донијела слободу Патријархији и граду Пећи.

Тачно у сахат послје подне појавише се весели коњаници на помолу цркви, у ждријелу под Паклином, а међу њима личност високопреосвештеног архиепископа са г. Министром Просвјете и Црквенијех Послова Мирком Мијушковићем и са једним водом војске.

Чим су високи путници угледали ненабројну масу народа, одмах су сјахали скоља и пјешнице пријешли, гдје је на првом српјетању поздравно Митрополита предопштине г. Марко Цвековић, кратким али дирљивим говором, на што се господин Митрополит топло захвалио. На уласку у манастирску капију, био је израђан велики зелени вијенац од зимзеленог биља, које окружаваше круну и натпис: „Благословенъ грѣди во имя Господиѣ — Добро нам дошао милни архиепископу“.

На улазу те капије, по наредби команданта дивизије г. Ђенерала Р. Вешовића, трубац засвира „паљбу“ и громки одјек тона са брда извише манастира објави цијелој сада слободној Метохији долазак архиепископа у свегу српску Патријархију, столицу некадашњих српских патријарха. За г. Митрополитом шлепа маса народа као год и ђаци уђоше у цркву, гдје је отслужено кратко благодарење. Ту се Њ. Високопреосвештенство топло захвалило народу на сјајном дочеку.

Послије је у Ђелији манастирској било примање разних група чиновничтва.

Сутра рано у 6 сати изјутра огласише прославу три мекта топовска са Јеринака. Народ се искупио пред Вршим Станом, одакле је пошла почасна чета и једно одјељење митраљешко, а пред официрима и народом г. Ђенерал Вешовић. Све је било обучено у парадној роби. Пред црквом се постројила почасна чета и митраљеви за шенуљење. Од великог броја народа није се могло проћи ни кроз широку авлију манастирску, а камо ли кроз дугачку препрату црквену. Требао је само погледати околино мноштво народа, па да се осјети сва она љубав са којом је он похрлио да се помоли Богу за здравље и дуг живот Краља Ослободиоца који му је обновио Патријархију и изабрао наследника пећских патријарха.

Кад је одслужена архиепископска служба и г. Митрополит изишао са свештенством пред двери. Краљев изасланик Мин. Просвјете г. М. Мијушковић држао је кратак увод указу и кад је изговорно ријечи: Ми Никола I. по милости Божјој...“ труба даде знак за „мирно“ и „пред перси“ отпоче топовска и митраљешка почасна паљба уз брујање звона а затим је у значајној бесједи одржао досадашњи живот младога архиепископа, завршујући, да овим радосним актом данас најсвечаније устоличава Њ. Високопреосвештенство за архиепископа пећске епархије.

али чији се брак основао на правилу: од доброга ићи бољем.

Али не мора увијек у оваким случајевима да игра главну улогу породична прошлост прародитеља. Једној паметној удавачи ништа не смета да добром својом вољом задовоље сама себи срећу.

Удавача се мора потрудити да постане допадљива не својом спољашношћу, већ добром своје душе и својом уочљивом скромношћу. Ја не вјеруем да постоји ма један примјер да је неку дјевојку удало луксузно облачење, ова или она врста фризура, овај или онај шешир... Јер треба знати, да и онај човек, који сврати пажњу на тако накинђурену даму, обично ништа своје најближе: „Бога вам, чија је ова дјевојка?“ Ако му одговоре да је то кћи тих и тих родитеља који нијесу богати, онда ће је онај што пита, исмијати. Ако ли му, пак, рекну да је то кћи богатих родитеља, онда је неће исмијати, већ ће је можда и запросити. Али сада је питање да ли је ова просидба дошла из симпатија или због новаца. Из симпатија не, пошто знамо да би дотична била исмијана да је представљена као сиротиња.

И баш зато брак ове накинђурене богаташице не може бити срећан.

Дјевојку, дакле, удаје скромност, свјех и кратак поглед безазлених очима, добра и племенита душа, а све то у стању је да мужа освоји и да муж вјечно остане уза своју жену.

Господин Митрополит је језгровитим ријечима изјавио захвалност Краљу Господару, и његовом изасланику изразивши наду да ће наћи довољно сарадника у свом тешком послу код повјерене му пастве.

Послије тога одржано је благодарење за здравље, дуг и срећан живот Његовог Величанства.

При изласку из цркве почасна чета је опалила три плотуна; митраљешком одјељењу одава се грување топова са брада. Иза овог Министар Просвјете примао је честитања од присутног чиновништва и грађанства.

У част прославе имендана Краља Господара и устолочења митрополитова дао је Краљев изасланик објед у „Хотел-Европи“, на коме је пало неколико патриотских здравио, од којих је прву подигао г. Митрополит Дожић, помоливши се Богу за дуг и срећан живот Краља Ослободиоца и обновио је запуштених Светих српских задужбина, на што су присутни одушевљено кликнули: „Живио Господар!“

Другу је подигао Министар Просвјете г. Мирко Мишуковић за здравље Књаза Нашиљедника пожеливши, да и он, слиједећи стопама свога Узвишеног Оца и славних предака, изврши оно што је Његов Узв. Отац вагда желио, на што се захорило: „Живио Престолонашљедник Данило!“

Трећу је дигао Ђенерал г. Вешовић у част Митрополита г. Дожића.

Напошљетку је подигао здравцу председник општине г. Марко Цветковић, у здравље Министара Просвјете г. Мишуковића, која је била бурно пропраћена.

Послије банкета је омадина и грађанство пошло у зграду основне школе, гдје је омадина представљала „Балканску Царичу“. О овој представи се може рећи само добро и лијено.

Ова величанствена драма усхитила је све слушаоце, а приказивање је наишло на опште одобравање, многобројне и изабране публике.

Сутра дан је г. министар са г. Ђенералом пошао у Баковину, да обиђе и тамошње лијене крајеве, и да посјети у Високе Дечане;

Прослава Никољдана 1913 оставила је код Пећанаца неизбрисиву успомену које ће се увјек тако радо сјећати.

В. Ђ. Г. Богићевац.

Пљевље, 8. децембра 9113. г.

(Прослава имену дана Његова Величанства Краља Господара у Пљевљима.)

Никољдан, Имендан Његова Величанства Краља Господара прослављен је овдје ове године на веома свечан начин. Још у очи светковине варош је била искићена заставама и сваки је радосно очекивао сутрашњи дан. На дан саме свечаности, у десет сати изјутра, одржано је свечано благодарење у манастирској цркви за здравље и дуг живот Његовог Величанства Краља Господара и Узвишеног Владолаца Дома. Благодарењу су присуствовали командант дивизије, генерал Ј. Гојнић са г. г. официрима, обласни управитељ г. М. Рамадановић, председник обл. суда М. Контић, са осталим чиновништвом, директор Гимназије Ј. Поповић са наставницима, општински одбор и велики број грађанства обојег пола. У манастирској авлији била је постројена чета војника, под оружјем. При свршетку благодарења свештеник Саво Вукојичић држао је са амвона у цркви веома лијепу бесједу коју овдје у целини доносимо:

Психологија Жене

— Афоризми —

Жена је сувише у области осјећаја и мистике да би се могло на њу утицати разумом.

Непосредно схватање је често изнад разума. Оно чини да жене, резонујући рђаво, схвате ствари које људи, резонујући добро, нијесу могли схватити.

Пошто је жена подобнија да осјећа него да резонује, њену судбину нећете поправити, нагонећи је да много мисли.

Жена је, према разним врстама послова, више или ниже од човјека. Она му је рјетко кад равна.

У погледу умјетности и тоалете, жене имају само сугериране укусе.

Жена не опрашта човјеку кад јој погађа мисли по ономе што говори.

Господарити или покоравати се, за женску душу то је једина алтернатива.

Пошто се осјећај да рђаво изразити на језику разума, то хтјети резоновати о љубави, значи неминуовно бесмислицу.

Човјек вјерује жени само кад она лаже. Он је тиме гони да често лаже.

Благочестиви хришћани,

Торжествени данашњи дан и велики празник призвао нас је у овај св. храм, да принесемо Свевишњем топле молитве за срећу и дуг живот Нашег Узвишеног Господара и Краља Николу I, кога нам је промисао Божија даровала и одредила да Он буде онај велики и моћни владалац који је извршио аманет Својих предака, да Он буде ослободилац потлаченог Српства, да Он буде наш Ослободилац — наш Господар и Краљ.

Велики су и славни су јунаци који падоше и живот свој положише за велико и свето дјело — за ослобођење, а срећни смо ми који ово срећно доба дочекасмо јер наше жеље — жеље наших предака испунише се, дочекасмо слободу златну, — нема више ропства. Али смо још срећнији што имамо Богоизабраног, православног, благочестивог и Узвишеног Владоца и то од свог племена и народа. Срећнији смо, јер имамо Владоца који неустрашимо брани земљу и љуби свој народ, имамо владоца који тврдо чува св. вјеру и брани св. цркву, имамо Владоца који се нечито брине и ради на добро свог народа.

Као таквом Нашем Узвишеном Владоцу будимо, мила браћо, стални у оданости и послушности према Престолу Његовом, будимо стални у зајамној љубави и пожртвовању, радимо и не клинимо јер су то услови нашег истинског благостања. — Нама је свима познато, да отац у својој малој породици не може исту унаприједити и усрећити, ако у члановима своје породице не нађе оданости, вјерности, послушности, зајамне љубави и рада.

„Будућност наша од нас зависи“, „Потребан нам је сложан рад и ред“, тако вели Наш Узвишени Господар у прогласу анексије. На ове ријечи, са овог места а на овако свечаном скупу ја ћу слободно узвикнути:

Води нас, Господару, срећи и слави, оданост и вјерност наша нека снажи и узвишава Твој пријесто, са кога све надгледаш, оживљаваш и украшаваш очинском бригом, побожношћу срца Свог и мудрошћу ума Свог. Ми смо готови одавати се Теби Господару, вољни смо за рад, вољни ред, радићемо, нећемо жалити ни труда ни блага па ни живота за добро и срећу, Теби Господару, и твог милог народа. Ово је одзив на Твој поздрав, Господару, — ово је одговор од Твог милог народа, од Твојих нових поданика, који ево и данас благодаре Свевишњем Творцу на, указаној превеликој милости и моље се за срећу и дуг живот свог Владоца. — Господе Боже, прими на престолу своје благодарење нашу и услиши молитву нашу, на учини, о Свемогућу, да срце Господара и Краља нашег буде свагда у десници Твојој и да онде гдје је срце Његово ту буду и срца повјереног му и вјерног народа, како би дугољетно сви једним срцем и устима у срећној Црној Гори радосно славили пресвето име Твоје. Амин.

При изласку из цркве испуњен је 21 топовски мотак, те се чиновништво и народ упутило у војну команду гдје су г. г. генерал Гојнић и управитељ Рамадановић примали честитања.

Прву здравцу подигао је генерал Гојнић Његовом Величанству Краљу Господару, истакав његове заслуге за данас срећно задовољену слободу у новим крајевима Црне Горе, а поменувајући важније чињенице које су томе претходиле. Здравца је била пропраћена дугољетним усклицима Господару и Његовој Дому.

Жене би брзо изгубиле своју власт над човјеком, кад би могле стећи особину да буду искрене.

Уобичајна упорност код жена да поричу очевидност, јесте главни узрок скептицизма који улијевају њихови говори.

Жене често замијерају људима што их не разумију; али која су се то бића различитог менталитета икада разумјела?

Кад се у љубави ишту ријечи, то је из бојаани да се чују мисли.

Љубав уздише или унижава, она нам не даје да останемо што смо.

Жена је и сувише мало изишла из области инстинкта, те и највећој слави готова је претпоставити и најсредњију љубав.

Љубав се плаши сумње, међутим помоћу ње расте и често пропада због извјесности.

Умјерене страсти најдуже трају. Кад су почеле да се сувише воле, брзо се дође догле да се не могу сносити.

Љубав која је постала увиђања, врло је блиска свршетку.

Гистав Ле Бон.

На исту је са неколико бираних ријечи одговорио учитељ Прокопије Шилјак напоменувајући славне подвиге Његова Величанства Краља на корист српскога народа и историјску прошлост Црне Горе.

Кад су стигли на честитање и грађани муслиманске вјере, обласни управитељ обратио се њима, подигнувши и он здравцу Његовом Величанству Краљу Господару у којој је истакао како је ово први пут да се овдје свечано прославља имену дан Краљев, под Његовим сјајним скиптром, те да је увјерен у њихову оданост и вјерност наспрам Његова Величанства Краља Господара и Његова Дома, истакав још како је жеља Његова Величанства да овај крај процвати, да се развија у миру и слободи и да сваки без разлике ужива једнака права, уз гаранцију вјерске слободe и савјести, како је то Његово Величанство у свом прогласу на народ приликом присаједињена нових крајева Црној Гори поново свечано нагласио, те да је сада на становништву да се повинује у свему законима Црне Горе, да се мирно посвети својој раду и живи у љубави и слози.

Око подне посјетиоци су се мирно разишли.

Његовом Величанству Краљу Господару упутили су телеграфске честитке г. генерал Гојнић, у име своје и официрског кора; обл. управитељ г. Рамадановић у име чиновништва и грађанства; директор гимназије Ј. Поповић, у име професорског збора, а Муфтија и Мехмед паша Баировић, као прваки муслимана, те се Његово Величанство Краљ Господар преко г. маршала двора свима милостиво захвалио.

У 8½ у вече била је приређена забава у гимназијској згради, која је многобројно била посјећена. Забаву је отворио патриотским говором учитељ Нићифор Лисичић, иза чега је хор омладине отијеввао црногорску химну.

Треба да додамо да је сама варош од првог мрака била освјетљена.

Пљевљак.

Бијело Поље, 7. децембра

На Никољдан 6. децембра о. г. имали смо свечаност коју други пут прослављамо у овом мјесту: имену дан Њ. В. Краља Господара.

Изјутра обласни управитељ г. сердар Јоко Јовићевић са цијелим чиновништвом војним и грађанским, у потпуној паради пошао је у цркву Св. Николе, која је била пуна грађанства, као никад прије.

Послије свршене литургије, одржано је благодарење и молебствије за дуг живот и здравље Узвишеног Слављеника. По изласку из цркве, пред којом је била постројена почасна чета, опуњен је 21 топовски мотак. За тим је све чиновништво као и грађанство упутило се к Обласној Управи на честитања која је примао г. сердар Јовићевић.

Приликом пријема честитања пред Управом били су и основни школи отијевали су црногорску химну, иза чега су се цио дан ориле пјесме и свирке — ту су се могле видјети све врсте наших игара и кола. У вече је Управа Читаонице „Владика Раде“ у част имендана Њ. В. Краља Господара приредила забаву, на којој било присутно све чиновништво и угледно грађанство обију вјероисповиједи. Прво је држао лијепу поздравну ријеч госп. Перо Бошковић, управник царинарнице.

Послије свршеног говора г. Бошковића одигран је комад „Љубавно писмо“ од К. Трифковића, који је испуњавао на опште задовољство присутних, иза чега је настала игранка, која је трајала до пола ноћи.

П. С. Ч.

Рожај, 7. децембра

И овдје је — у овој малој варошици, прослављен данашњи имену дан Њ. Вел. Нашег Узвишеног Краља Господара, најљепше што се је могло — у чему је узело учешћа не само оvd. чиновништво и грађанство, већ било их је и из унутрашњости канетаније који су нарочито дошли, да тим увеличају славе и даду израза својих најтоплијих жеља за дуг и срећан живот Њ. Вел. Краља, Његовог Узвишеног Дома и за добро Отаџбине. Варошица је била искићена с тробојницама, а чиновништво и грађанство обучено у најљепшем одијелу.

На 10 сати изјутра окупљено чиновништво и грађанство заједнички је пошло у цамију — гдје је од стране Мухамеданаца, по њиховом вјерском обреду, извршено молебствије. А по изласку из цамије заустављени смо у средини пјаче и ту од стране Општинске Управе почашћени били. Ту је, том приликом, г. кап. Јоксимовић држао кратки лијепи говор о значају ове светковине — који је од свију присутних попраћен с бурним усклицима: „Да Живи Њ. Вел. Краљ Господар и Његов Узвишени Дом“. Такође је ту постројено било и једно педесет војника из оvd. посаде, који су у знак данашње светковине извршили почасну палбу.

Послије тога заједнички се пошло и на честитање — најприје код команданта посаде, а по том код канетана. Затим је чиновништво, упутило брзојавну честитку Њ. Вел. Краљу Господару, а и грађанство такође, као и председник општине — желећи тим и овом приликом изјавити свом Високом Слављенику Краљу Ослободиоцу своју најдубљу и најпозитивнију захвалност на дарованој им слободи и Његовом очинском старању у опште.

Било је пјевања и играња код свију и на више мјеста, што је трајало у највећем одушевљењу преко цијелог дана до у саму ноћ.

П. С. Ш.

Дневник

Читаоница у Бијелом Пољу. Приликом Никољданске прославе, приложише Читаоници „Владика Раде“ у Бијелом Пољу г. г. обласни управитељ серд. Ј. Јовићевић перп. 20; а по перп. 10: Зефирага Цервовић трг., Мираш Дабетић учитељ, капетан Љубо Зечевић, Лакс Антуновић, шеф полиције, Милета Кљајић, писар Команде Бригаде и Секула Меденица — Дожић, писар Обласне Управе.

Разне вијести

Турске жељезнице. Посљедња сједница турског министарског сајета ријешила је да даде Цавид беју пуномоћје за потпис конвенција односно концесије жељезнице и пристаништа једној француској групи коју представља општа жељезничка режиа. Русија тражи да жељезничке пруге у источној Анадолији буду уског колосјека. Закључење споразума претријеће омањи застој. У службеним круговима се примјећује попуштање затегнутих односа између Француске и Турске.

Аустро-Угарска, Француска и Источне жељезнице. Завршени су преговори између аустро-угарске и француске групе на питању експлоатације ориенталних жељезница, и парафиран је протокол одредаба које ће се доцније утврдити. Усвојен је скоро у цијелости предлог Виталиа, пошто се успјело да се нађе формула којом ће се очувати легитимни интереси Монархије. Тим пројектом се установљавају двије националне компаније за експлоатацију и француска компанија за финансијске трансакције.

Француска спољна политика. У скупштинском одбору за спољне послове изложио је јуче Жорж Лег своје експозе о спољној политици и интересима Француске на Ориенту. Лег је изјавио да је будућност сада тамнија и неизвјеснија по што је икада била. Балкански рат није ништа ријешено. Користећи се устезањима и грешкама Тројног Споразума, Тројни Савез је окренуо догађаје у своју корист. Равнотежа у Средоземном Мору поремећена је. Цариград и Дарданелски Мореуз су у њемачким рукама. Догађаји су имали директног одзива и у Малој Азији гдје Француска има великих интереса, а нарочито у Сирији. Ако Француска не жели да изгуби, — завршио је Лег — и ако хоће да изађе са чашку из кризе кроз коју пролази Европа, треба да предузме јасну политику, која ће директивно бити непромјенљива и да има активну и енергичну дипломатију. Услед говора Лега, одбор је одлучио да позове Думерга, да даде одбору о овим питањима своја објашњења.

Остварење српског зајма. Српски зајам биће остварен чим француска влада изнесе пред парламенат свој финансијски програм.

Српски зајам ће бити остварен прије свих осталих.

Бугарска политика. Према поузданим информацијама које имају бечки југословенски кругови, краљ Фердинанд је ријешен да задржи кабинет Радославова. Радославов је добио налог да гледа, пошто по то, да се споразумије са опозицијом. Ако му то не би пошло за руком, онда ће Собрање бити распуштено и наредиће се нови избори који ће се извршити под најјачим терором од стране владе.

Из Арбаније. Више од 500 људи из округа Валоне, Берага и Елбасана, већ су се понудили да служе у жандармерији на јужним граничним тачкама.

Ускоро ће доћи у Валону више од 200 добровољаца из Сјеверне Арбаније у истом циљу.

Послије евакуације јужне Арбаније од стране Грка, нови жандармеријски кор заузеће положаје, које су до сада заузимале грчке трупе.

Француски посланик у Цариграду. Бомбар је отпутовао у Париз.

Турски избори. Избори за скупштину су отпочели. Предвиђа се, да ће велику већину добити странка Јединство и Напредак.

Турска и Француска. Прије свога поласка из Цариграда, француски амбасадор Бомпар потписао је са великим везиром извјесне споразуме. Тим споразумом утврђен је за у будуће режим у школама и другим француским установама. Регулисана је дефинитивно ситуација Француза у конзуларним затворима, осим оних из Туниса и Марока. Поред тога потписани су споразуми за уређење нарочитих француских рекламација, учињених прије 1908. године. Зна се да је Француска условила свој пристапак на повећање ђумручких и монополских такса регулисањем тих питања која ће бити поднесена на санкцију Султану, а у исто вријеме поднијеће се Султану и уговори о јавним радовима, уступљеним Французима у замену, за које ће Француска одобрити коту у Паризу великом турском зајму.

Оставка пољског министра. „Најес Винер Тагблат“ сазнаје да је пољски министар Длугош поднио оставку.

Француска и Источне Жељезнице. Думерг је ијавио „Матену“ у погледу оријенталних жељезница да има наде да ће по том тешком питању доћи до сагласности. Тај акт моћи ће се сматрати као увод у економско приближење између Француске и Аустро Угарске, који ће бити повољан по обе земље. Осим тога, Француска може задобити моралну и материјалну позицију на Балкану резултатима које је постигла у Бечу и који су добијени општим добрим расположењем и искреним жељама за споразум.

Француска и руска штампа. „Тан“ одбја нападе руске штампе против Француске, Енглеске и Тројног Споразума по питању њемачке војне мисије. Тај лист пише да Русија треба да каже шта хоће, а њени пријатељи и савезници ће јој притећи у помоћ, али не могу руско-њемачку или руско-турску аферу преобразити у француско-њемачку или енглеско-њемачку аферу.

Француска према српском и руском зајму. Саопштење, по изгледу полузванично, гласи: Бивше француско министарство узело је на себе обавезе односно руског и српског зајма. Српском зајму је циљ исплата интереса бонова трезора и исплата самих бонова којима рок истиче у јануару идуће године. Руски зајам има да покрије трошкове стратегијских жељезница које су нужне за повећање војне снаге Русије, па по томе и снаге Савеза. Садања влада је према томе принуђена да поштује обавезе своје претходнице, које су осталом оправдане.

Бугарске демократе и Собрање. Шеф народних демократа изјавио је на партијској скупштини да ће демократе потпуно моћи остале групе у Собрању бар у избору предсједништва. Сви ће се изјаснити тек по сазиву Собрања о условима споразума. Тражиће састав кабинета из средине Собрања, јер би иначе распуштање Собрања била владина дужност.

Негода Царице Мајке. Јављају из Ростова: На руском дворском возу, у коме је била руска Царица Мајка која је отпутовала из Копенхагена за Петроград, десила се експлозија у одјељењу за осветљење. Експлозијом је рањено 10 службеника воза.

Аустријска делегација. Аустријска делегација завршила је своје радове. При крају сједнице Берхтолд је изјавио делегацијама благодарност и признање цареву за показано патриотско пожртвовање.

Из француске Скупштине. Скупштина је усвојила пројекат о давању повчаној предујма Арбанији у циљу учешћа Француске у радовима на поправци касарне у којој станују међународне трупе у Скадру. Затим је са 415 противу 64 гласа усвојила законски пројекат о повећању плата у војсци.

Енглески поморски официри у турској служби. Адмирал Лимбус паша, саветник морине, одликован је првим степеном ордена Медидије. Остали енглески официри одликовани су разним степенима истог ордена.

Руски цар и турски посланик. Јављају из Ливадије: Цар је примио Туркан пашу у официјалну аудијенцију, и задржао га затим на доручку.

Из Бугарске. Конгрес аграраца ријешио је да одбје влади сваку помоћ и забранио је члановима странке да воде са владом преговоре о заједничком раду. Резолуцијом се тражи измена устава, којом би се дало више права народу, као и укидање оног члана устава који даје права краљу да закључује тајне уговоре.

Тврди се међутим да се влада нада да ће задобити опозицију за рад у Собрању.

Отворена је у Русчуку, у присуству министра трговине и привреде, највећа рафинерија шећера у Бугарској, која је подигнута белгијским капиталима.

Беч и Хрватска. Цар је примио у аудијенцију хрватског бана Скерлеца. Сва је прилика да ће одјелни предстојник за унутрашње послове Брошан, одступити и да ће га замијенити један од првака из хрватско-српске коалиције. Предстоје још и друге промјене.

Пољаци и Аустријанци. Пошто се однос пољског клуба према влади јако погоршао, Пољаци неће да из своје средине даду замијеника министру Длугошу. Начелник министарства просвјете Цвинклински кандидат је за министра на мјесто Длугоша. У парламенту се мисли да ће у јануару избити министарска криза. Држи се, да ће нову владу образовати намјесник барон Бинерт.

Русинска велеиздајничка парница. „Најес Фраје Пресе“ јавља, да је претрес по русинском велеиздајничком процесу у Мармарош-Сигету, који је већ једном одложен и требао да буде 29. (16.) децембра, поново одложен до половине јануара (по н. к.) наредне (1914) године.

Измјене у руској дипломатији. „Фосише Цајтунг“ доноси телеграм из Цариграда да ће руски амбасадор Г. Гирс бити опозван и да ће по свој прилици на његово мјесто доћи садањи руски посланик у Биограду, г. Хартвиг.

Кнез од Вида. Из околине прина од Вида чује се да ће он најдаље у половини јануара доћи у Арбанију. Многи официри који служе у истоме пуку у Потсдаму, у коме је и принц од Вида служио, ставили су му се на расположење као телесна гарда.

Руски Царевић оздравио. „Дељи Мел“ има телеграм из Копенхагена у коме се јавља, како се из тамошњих дворских кругова сазнаје да је руска царица мајка добила писмо од руског цара, да је Царевић потпуно оздравио. У писму је приложена и фотографија Царевића на коњу, коју је сам цар лично снимио.

Руски ратни брод у Солуну. Руска топовњача „Терек“ приспјела је у Солун и бавиће се само кратко вријеме.

Султаново здравље. Службене вијести гласе да се Султан опоравио и да је примио великог везира.

Француске официрске плате. Сенат је усвојио законски пројекат о повећању плата официра и подофицира.

Из Босне. Влада је поднијела Сабору предлог закона о језицима. Нова Димовићева странка, конституисала се као клуб народне српске странке и изабрала је себи за предсједника, потпредсједника сабора Димовића. Лист „Истина“ биће орган клуба. Листови јављају да су изравнате размисли по питањима аграрне реформе које су се биле појавиле у муслиманском клубу.

Реформе у грчкој војсци. Новом организацијом установавају се пет војних корпуса. Сваки корпус има по три дивизије, што чини 45 пјешадијских пукова без евзонских батаљона. Два корпуса становаће у Македонији, један у Епиру, један у Атини и један у Лариси, од кога ће корпуса једна дивизија становати у Лариси и двије у јужној Македонији. Једна дивизија подијелиће се на Крит и острва Јејејског Мора. Денет пуковника биће произведено за бригадне ђенерале, а краљ ће имати маршалски чин.

Г. Делкасе. Делкасе, француски посланик у Петрограду, отпутовао је на своју дужност у Петроград.

Грци и Арбанија. Јављају из Солуна: Навори који се чине да се створи народно питање од ограничења јужне Арбаније продужени су активно посљедњих дана. Установљени су народни комитети који су већ скупили знатне суме за вођење борбе са арбанашком владом и за набаву добровољаца за вођење борбе у Епиру.

Турска војска. Влада је спремила нови пројекат војног закона. По том пројекту војна служба је обавезна за све, изузевши немуслимане који ће се изузети, пошто плате извјесну таксу за заузеће.

Пројекат о реорганизацији министарства војног повјерен је њемачкој војној мисији која учествује у расправама вишег војног савјета.

Сарајевска општина. Шеф босанско-херцеговачке владе, Поттиорек оставио је за предсједника сарајевске општине муслимана Фехим ефендију Ђурчића, а за потпредсједнике Србина Ристу Хаџи Дамјановића и католика Јозефа Ванцаша.

Званична Бугарска промена опозиције. Бугарска Телеграфска Агенција јавља да резолуција коју је донио конгрес бугарске привредне уније, нема стварности у очима пажљивих посматрача бугарских политичких и социјалних кретања. Те резолуције су у више такача демантоване еволуцијом Бугарске и њене политичке идеје за вријеме од 35 година њене егзистенције. Доктринарне тенденције које исповиједају неки шефови ове групе, не

могу наћи одјека у маси бугарских сељака трезвених карактера и практичних идеја. Непомирљиво држање привредне уније према влади и у опште према старој буржоазији, објашњује се оскудицом политичког осјећаја о потреби садањих тренутака и страхом од одговорности. Влада, прожета својим уставним и парламентарним дужностима, потражиће помоћ свих политичких странака, не изумијајући ни привредну странку и извјесно ће успјети да састави већину.

Финансијске реформе у Босни. Из Сарајева јављају да ће по новој години у шест окружних вароши Босне и Херцеговине бити установљене нове финансијске дирекције које ће примити послове који су до сада били додјеливани финансијским инспекторатима у окружним областима. Досадашњи финансијско-порески инспекторати у окружним областима укидају се.

Глад у Јапану. Јављају из Токио да велика глад влада у двије провинције Јапана.

Америчка монетарна циркулација. Сенат у Вашингтону је одобрио извештај комисија оба дома о закону о монетарној циркулацији. Предсједник Вилсон потписао је тај закон.

ТЕЛЕГРАМИ

Хрватски Сабор

Забрб, 19. децембра

Сабор услед опструкције опозиције није могао изгласати предлог о продужењу угарско-хрватске нагодбе. — Бечки Кор. Биро.

Румунски посланик за Арбанију

Букурешт, 19. децембра

Бургеле је именован министром Румуније у Арбанији. — Бечки Кор. Биро.

Оставна Генедијева

Софија, 19. децембра

Краљ Фердинанд је уважио оставку Генедијева, бугарског министра иностраних дјела. Радославов ће бити заступник министра иностраних дјела. — Бечки Кор. Биро.

Босански Сабор

Сарајево, 19. децембра

У сабору се расправља о буџету. Опозиција прави опструкцију кретањем и другим говорима од 6—8 сати. Предсједништво је одлучило да не закључује саборску сједницу док се буџет не изгласа. — Бечки Кор. Биро.

Бугарско Собрање

Софија, 20. децембра

Собрање је отворио краљ Фердинанд пријестоним бесједом, одајући поштовање бугарским подвижницима и поздрављајући непобједиме борце. Краљ је изјавио да Бугарска стоји у добрим односима према великим силама, а влада настоји да их учини још пријатељскијима. Односи са Румунијом обновљени су једнаком добром вољом са обе стране. Затим је Бугарска измијенила представнике са Портом у

новом стању ствари које искључује сваки неспоразум са Турском. Бугарски односи са Србијом су исто тако на путу да се успоставе.

Кад је краљ улазио у Собрање, један социјалиста посланик викнуо је: „Доље монархија!“, на што су посланици свих других странака са галеријом одговорили са „Ура!“ Социјалисти су изишли на то из Собрања. На изласку из Собрања посланици су клицали краљу. Собрање је изабрало за предсједника Вачева, владиновца, са 88 гласова. — Бечки Кор. Биро.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Многим нашим претплатницима истекла је претплата, те је вријеме, да претплату обнове, како им се не би лист обуставио; јер лист ће се обуставити свима без разлике који не обнове претплату до краја овога мјесеца.

Лист смо слали многим, и ако им је претплата истекла, из разлога што је многи био у војсци, те својој обавези према администрацији може бити није могао испунити. Сад нека се сваки сјети своје обвезе.

Цијена је листу на пола године: за Црну Гору перпера 5, а за иностранство 7^{1/2} франана у злату.

Цетиње, 4. децембра 1913.

АДМИНИСТРАЦИЈА „ВЈЕСНИНА“

ОБЈАВА. Стављам на знање поштоваоцима, да сам отпочео радити у Подгорици у кући Стевана Петровића у Старој Вароши. Додавио сам: најмодерније машине за израду златних зуба, мостове по најмодернијој системи; зубе на виде, зубе на гуме и т. д. Залијевам зубе са златом, платином, сребром, порцуланом и т. д.

Подгорица, 12. децембра 1913.

С поштовањем:

Бр. 61, 3,3 Д-р РИСТО КУСЛЕВ, зубни лекар.

СКЛАДИШТЕ ДРВА ЗА ГРАЂУ

на велико — на мало

НАРЦИСО ДЕТОШИ, ЗЕЛЕНИКА (Боча Которска) ГЕНЕРАЛНО ЗАСТУПСТВО ЗА ЦРНУ ГОРУ НАЈБОЉЕГ И НАЈЛЕПШЕГ МАТЕРИЈАЛА ЗА ПОКРИВАЊЕ КРОВОВА — „ZENITH“

Цијеник тачни, прорачун бадава, п. п. бр. 16, 22,25

П. п. бр. 15, 17—50

СРПСКО-ЊЕМАЧКА УВОЗНА И ИЗВОЗНА ФИРМА

К. Фон Дун и Комп. у Хамбургу

бави се осим са разним прекоморским пословима нарочито извозом и увозом без разлике све врсте робе са српским балканским државама.

Овим се обраћа пажња црногорским извозницима и увозницима на ову солидну фирму у којој се налазе као власници и Срби Далматинци из Тројединце, те се умољавају, да се у сваком случају директно обрате фирми у Хамбургу.

Сви упити имају се у српском језику управити на фирму:

К. Фон ДУН И КОМП. ХАМБУРГ 5 — МЕРКХОФ
С. von DUHN & Comp. Hamburg — Merckhof 5.

п. п. бр. 61 3,1